

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 28218/07

Ayşe Yumli YETER / TÜRKİYE DAVASI

Başkan

Dragoljub Popovic,

Yargıçlar

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Vekili Seçkin Erel*’ in katılımıyla oluşturulan ve komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 15 Ekim 2013 tarihinde, 4 Temmuz 2007 tarihinde yapılan söz konusu başvuru üzerinde görüşüldükten sonra aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

Başvuran Ayşe Yumlu Yeter, Türk vatandaşı olup, 1970 doğumludur ve Gebze’de ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde, İstanbul’da görev yapan Avukat E. Kanar tarafından temsil edilmiştir.

Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiğı şekilde, aşığıdaki gibi özetlenebilir.

Ağır Ceza Mahkemesi 19 Eylül 2006 tarihinde, başvuranın üyesi olduğı şüphesiyle yasadışı silahlı bir örgüte yönelik yürütülen soruşturma çerçevesinde soruşturmanın selahiyetine zarar gelmemesi amacıyla başvuranın soruşturma dosyasına erişimini kısıtlama kararı almıştır. Mahkeme ayrıca, başvuranın gözaltında bulunduğı ilk yirmi dört saat boyunca avukatına erişimine de sınırlama getirilmesine karar vermiştir.

Başvuran 21 Eylül 2006 tarihinde, söz konusu örgüte ait bir lokalde yapılan arama neticesinde gözaltına alınmıştır. Arama sırasında ele geçirilen belgeler ve bilgiler, başvuranın bu örgüte yardım ve yataklık yaptığını göstermiştir.

Başvuran, 25 Eylül 2006 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi nöbetçi hâkimi huzuruna çıkarılmıştır. Nöbetçi hâkim, başvuranın ifadesini aldıktan sonra, dosyadaki mevcut delil durumunu, öngörülen cezayı göz önünde bulundurarak ve Ceza Muhakemesi Kanununun (Bundan böyle metinde “CMK” olarak anılacaktır.) 100. maddesinin 3. fıkrası anlamında, Devlete karşı işlenen suçlar kapsamında bulunan bir suç olması nedeniyle, tutuklanmasına karar vermiştir.

Başvuranın davası 18 Ocak 2007 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlanmıştır.

Ağır Ceza Mahkemesi 13 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen duruşma sonunda, öngörülen ceza süresini, kuvvetli suç şüphesinin varlığını ve daha az zorlayıcı adli denetim tedbirlerinin uygulanmasının imkânsızlığını göz

nnde bulundurarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

Başvuran 19 Nisan 2007 tarihinde bu karara itiraz etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 24 Nisan 2007 tarihinde, dosyayı karara bağlayarak ve bir kez daha atılı suçun niteliğine, mevcut delil durumuna, bu suçun sanık tarafından işlendiğine dair şüphe uyandıran olayları ve CMK' nun 100. maddesinin 3. fıkrasınca müsaade edilen tutukluluk gerekçelerinin devam etmesine dayanarak bu karara karşı yapılan itiraz başvurusunu reddetmiştir.

Başvuran 7 Ağustos 2007 tarihinde salıverilmiştir.

Ceza davası halen derdesttir.

şİKÂYETLER

Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, zorunlu sağlık muayenesinden geçirilmesinden ve kendisinden kan ve sa rneği alınmasından şikâyet etmektedir.

Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendine dayanarak, atılı suçu işlediğine dair hakkında şüphe duymak için makul gerekçeler bulunmadan yakalanarak tutuklandığını iddia etmektedir.

Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasına ve 6. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, aşırı uzun gözaltı ve tutukluluk srelerinden şikâyet etmektedir.

Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası ile 13. maddesini ileri sürerek, soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması kararı ile gözaltının başlangıcında avukata erişimin kısıtlanmasının somut olayda uygulanan özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlerle mücadele edebilmek adına hazırlayacağı itiraz başvurusuna engel olacak nitelikte tedbirler olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, aynı bağlamda, Ağır Ceza Mahkemesini itirazını

yalnızca dosya üzerinden incelemekle ve basmakalıp gerekçelere dayanarak reddetmekle suçlamaktadır.

Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, hakkında yürütülen ceza yargılamasının adil olmaması ile bu yargılamanın aşırı uzun süresi bağlamında çok sayıda şikâyet sunmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 3. maddesi

Başvuran, zorunlu sağlık muayenesinden geçirilmesinden ve kendisinden kan ve saç örneği alınmasından şikâyet etmektedir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muameleye maruz kalındığına dair iddiaların uygun delil unsurlarıyla desteklenmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (*Hüsniye Tekin / Türkiye*, No. 50971/99, prg. 43, 25 Ekim 2005 ve *Martinez Sala ve diğerleri / İspanya*, No. 58438/00, prg. 121, 2 Kasım 2004).

Ancak somut olayda, başvuran bu şikâyetini genel ve kısa biçimde sunmuş; itiraz edilen inceleme tarihi ile olayın şartlarına ilişkin herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Başvuran, bu şikâyetine ilişkin herhangi bir belge de sunmamıştır.

Dolayısıyla Mahkeme'nin elinde, başvuranın iddialarını destekleyecek nitelikte herhangi bir belge ya da delil bulunmamaktadır.

Dolayısıyla bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

B. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi

Başvuran, inandırıcı nedenler bulunmaksızın yakalanarak tutuklandığını iddia etmektedir.

Mahkeme, inandırıcı nedenlerin olmasının, söz konusu kişinin suçu işlediğine dair objektif bir gözlemciyi ikna etmeye uygun olguların ve bilgilerin varlığını gerektirdiğini hatırlatmaktadır. Bununla birlikte, “makul” olarak kabul edilebilecek durumlar, somut olayın koşullarının tamamına bağlıdır (*Fox, Campbell ve Hartley / Birleşik Krallık*, 30 Ağustos 1990, prg. 32, A serisi no.182).

Somut olayda başvuran, yasadışı silahlı bir örgüte yardım ve yataklık edildiği şüphesiyle 21 Eylül 2006 tarihinde polis tarafından yakalanmıştır. Dosyada yer alan unsurlardan, başvuranın, suç örgütüne ait bir lokalde yapılan arama sırasında bulunan ve başvuranın bu örgüte yataklık yaptığı düşünülmeye imkân veren belge ve bilgilere dayanılarak tutuklandığı sonucuna varılmaktadır. Soruşturma sonucunda suçlamayla itham edilen başvuran aleyhine ceza davası açılmıştır.

Mahkeme, bu nedenle, başvuranın yakalanması ve sonrasında Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinde gereken düzeye ulaşan atılı suç ile davranışları arasında objektif bir bağ oluşturan bilgiler ile olaylara dayanan makul şüphelere dayanılarak tutuklandığı kanaatine varmaktadır.

Dolayısıyla başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

C. Sözleşme’nin 5. maddesinin 3. fıkrası

1. Gözaltı süresi hakkında

Başvuran, Sözleşme’nin 5. maddesinin 3. fıkrasına dayanarak, aşırı uzun gözaltı süresinden şikâyet etmektedir.

Mahkeme, başvuranın gözaltı süresinin 25 Eylül 2006 tarihinde, yani mevcut başvurunun yapıldığı tarih olan 4 Temmuz 2007 tarihinden altı ay daha sonra sona erdiğini gözlemlemektedir. Ayrıca, davanın incelenmesi,

altı aylık sreye ara verebilecek ya da erteleyebilecek/askıya alabilecek herhangi bir özel durum görmeye imkân vermemektedir.

Dolayısıyla, Şikâyetin bu kısmı vaktinden sonra sunulmuş olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

2. Tutukluluk süresi hakkında

Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, ayrıca tutukluluk süresinden de Şikâyet etmektedir.

Mahkeme, dikkate alınacak srenin, 21 Eylül 2006 tarihinde başvuranın yakalanmasıyla başladığını ve 7 Ağustos 2007 tarihinde salıverilmesiyle sona erdiğini kaydetmektedir. Dolayısıyla, ilgili, yaklaşık on bir ay tutuklu kalmıştır.

Mahkeme, bu süre boyunca, başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin sorunun Ağır Ceza Mahkemesi tarafından düzenli olarak incelendiğini kaydetmektedir. Başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermek için dayanan gerekçelerin tekrarlayan niteliğine rağmen, Mahkeme, bu durumda atılı olayların niteliği ve karmaşıklığı göz önüne alındığında, on bir aylık bir srenin, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasında ifade edilen çabukluk gerekliliğine uygun olduğu kanaatine varmaktadır (bk. *Bahattin Őahin / Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 29874/96, 17 Ekim 2000, *Türkdoğan / Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 29742/03, 20 Őubat 2007 ve *Köse ve diğerleri / Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 50177/99, 2 Mayıs 2006).

Dolayısıyla bu Şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

D. Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası ve 13. maddesi (itiraz başvurusunun etkinliği)

Mahkeme, başvurunun bu kısmının Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası açısından tek başına bir inceleme gerektirdiği kanaatine varmaktadır.

1. Soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması ve başlangıçta avukat bulunmaması

Başvuran, gözaltında bulunduğu ilk günlerde avukat yardımı almadığından şikâyet etmekte ve somut olayda yürütülen soruşturma dosyasına ilişkin kısıtlama kararı alındığını ve bu durumun, tutukluluk haline karşı itiraz başvurusunu hazırlamasına engel olduğunu ileri sürmektedir.

Mahkeme, avukat olmamasıyla ilgili olarak, bu durumun en geç 23 Eylül 2006 tarihinde, yani 4 Temmuz 2007 tarihinde mevcut başvurunun işleme konulmasından altı ay önce sona erdiğini saptamaktadır. Her halükarda, dosyaya erişimin kısıtlanması kararı en geç 18 Ocak 2007 tarihinde, yargılamanın başlamasıyla sona ermiştir.

Ancak, bu tarihe kadar, başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası anlamında herhangi bir itiraz başvurusunda bulunmamıştır.

Şikâyetlerin geç sunulmalarının haricinde, Mahkeme, her iki şikâyetin de dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle mahkeme önünde başarı ile sonuçlanamayacakları kanaatindedir.

Dolayısıyla bu şikâyetlerin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi uygundur.

2. Somut olayda yapılan itirazla ilgili ret kararının incelenmesi ve gerekçesi

Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesini, itiraz başvurusunu yalnızca dosya üzerinden incelemekle ve basmakalıp gerekçelere dayanarak reddetmekle suçlamaktadır.

Mahkeme, başvuran tarafından yapılan itirazın 24 Nisan 2007 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiğini ancak bu incelemenin dosya son aşamadayken gerçekleştiğini saptamaktadır. Ancak, bu tarihte, başvuranın hâkim huzuruna son olarak yalnızca on bir gün önce yani 13 Nisan 2007 tarihli duruşmada çıkmıştır. Bu nedenle, somut olayın koşullarında, Mahkeme, 24 Nisan 2007 tarihinde yapılan itiraza ilişkin ihtilaflı inceleme sırasında duruşma düzenlenmesinin zorunlu olmadığı kanısındadır. Mahkeme ayrıca, ilgilinin bu yargılama çerçevesinde duruşmaya çıkarılmamasının, taraflardan hiçbirisinin yargılamaya sözlü olarak katılmaması nedeniyle silahların eşitliği ilkesini ihlal etmediği kanaatine varmaktadır (bk. bu anlamda, *Altınok / Türkiye*, No. 31610/08, prg. 55, 29 Kasım 2011).

Mahkeme, basmakalıp gerekçelerin kullanılmasıyla ilgili olarak, söz konusu tutukluluğa ilişkin itirazın, incelemenin yanı sıra bu karardan on bir gün önce verilen gerekçeli karara konu edildiğini, mevcut durumun, ortaya çıkabilecek yeni olay ve olgu ile hâkimin bu olaylar karşısındaki takdirine bağlı olarak değişebileceği hususunda başvuranın hiçbir zaman ikna olmadığını dolayısıyla Ağır Ceza Mahkemesinin, itirazı reddetmek için daha önce dayanılan gerekçelerden birini ya da diğerini ele aldığı için bu yönde eleştirilemeyeceği kaydetmektedir.

Dolayısıyla bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

E. Sözleşme'nin 6. maddesi*1. Ceza yargılamasının süresi hakkında*

Başvuran öncelikle, hakkında yürütülen yargılamanın süresinden şikâyet etmektedir.

Mahkeme, başvurular tarafından sunulan bu şikâyetlere benzer şikâyetler içeren *Müdür Turgut ve diğerleri / Türkiye* davasında da (daha önce anılan (kabul edilebilirlik hakkında karar), p. 58. ve 60) daha önce karar verme fırsatının olduğunu hatırlatmaktadır. Mahkeme, yargılama süresinin “makul süre” şartına uygun olmadığını savunan ve Türkiye’de yargılama süresinin makul süreyi aştığına ilişkin şikâyetleri değerlendirebilecek bir yargı makamı bulunmamasından şikâyet eden başvuranların, öncelikle şikâyetlerinin giderilmesi için başvuranlara makul bir çerçeve sunabilen ve erişilebilir bir başvuru yolunun varlığı halinde, Sözleşme’nin 35. maddesine uygun olarak, 6384 sayılı Kanun tarafından kurulan Tazminat Komisyonuna başvurmaları gerektiği sonucuna varmıştır (yukarıda anılan, *Müdür Turgut ve diğerleri*, (kabul edilebilirlik hakkında kararı), p. 56).

Somut olayda, Mahkeme, başvuranın davasında farklı bir sonuca götürebilecek herhangi bir delil ya da özel bir durum tespit etmemiştir.

Dolayısıyla, Mahkeme, yargılamanın süresi bağlamında yapılan şikâyetin, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, Sözleşme’nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

2. Söz konusu yargılamanın adil olmadığına ilişkin şikâyetlerin geri kalan kısmı hakkında

Başvuran, yine Sözleşme’nin 6. maddesi alanında, hakkında yürütülen ceza yargılamasının adil olmamasına ilişkin çok sayıda şikâyet sunmaktadır.

Mahkeme, bununla birlikte, söz konusu yargılamanın halen yerel mahkemelerde derdest olduğunu kaydetmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, yargılamanın 6. maddenin talimatlarına uygunluğu hususunda karar vermek amacıyla ceza yargılamasının tamamının göz önünde bulundurulmasının gerekli olduğunu ancak Mahkeme, somut olayda hiçbir zaman bunu yapacak durumda olmadığını hatırlatmaktadır.

Dolayısıyla, bu şikâyet vaktinden önce yapılmış olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Seçkin Erel
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Vekili

Dragoljub Popović
Başkan